

RA 5728

EO-2

1A
39499/2

WEEBRUAR 1921

Mim. büroo - K. Kenk.
Tartus, Kustri län. 2

Vadi.

„Eo” I ilmus olles sarnane proovinumbrile, mis välja
ant, et näideta, missugune see kavatses E. J. P. VI kl. shur-
naal olla, - olla võiks.

Ja „Eo” leidis poolehoidu, ta vastu tuntakse huvi,
kuid kaastöid tuua näib õppesil mitte meeldivat. Tõhe-
takse kirjutada, on paljugi kirjutada, aga ei kirjutata.

Ometi, „Eo” tekitab sõna tüüis mõttes klassi shur-
naal olla, aga mitte ainult mõninga õppuri kirja-
tööde kogu (nagu seda nii mitmed õppurite shurnaaliid
on).

Seepärast, tüdrukud VI-ist klassist, kaastöid!
„Eo” toimikand.

Öösisel tormijooksul.

Tuul viirus... mets kohas ja vabises tuul... kees...

Tuisk õõtsus, kui pagedes varju.

Õhk lõhnas... Ja pimedas kauguse ees,

leen joonistas majade harju...

Kõin rüüsinäl edasi tormasid nad,

hing halvatus, südames õudne...

Ees välkus... Ja poolpaljast külmeand maad

kui noksis kaln rahehoog kange.

Ta laskis ja langes ja lamama jäi;
Õõ nollaseks muutus ta silmis...
Tuul vingudes kuuli ta kehasse tõi,
shrapnellid lõhkesid pilvis.

Ago. VI

Kevadete ootus.

Pikkamisi venib aeg kevade ootel. Paistab, kui ei tuleks kevade iialgi. Kuid kevade tuleb: ta tuleb äkki, ehib looduse kenamate eheteaga ja raab siis niisama kiirelt, nagu ta on tulnudki. -

Kuid ootus ei kao: tunnen, tean ja näen, et on kevad, kuid innaegi pole ta see, mida nii kaua olen oodanud...

Mil tuleb siis kevad, millest niipalju unistan, mida oodates ma iial ei väsi, mida enesele kõige kenamates joontes ettenujutan?... Tean, et ta kunagi ei tule, et teda olemas pole, tean, et ei kunagi jõua mu ootus soovitud sibile, kuid ma ootan innaegi, teades, et end meelega petan. Kevad, ehk sa küll nii armas, nii kena ja ka mina olen rõõmus, kui sa tulnud oled, aga nii vähe tunnen ma su olemas olemist. Siiski leian, et sa üsna armuta oled. Nii palju õisi ära-

teid sa tulles nende rahulisest unest, aga miks ei
kaitse sa neid mitte? Mins leised neid nii armu-
talt hõivitada. Kuis ei kosta nende kaebed su kõrvu:
„Mins äratasid meid, teades, et nii vara närtsima
peeme?” Ja kui sa neid poleks äretanud, kui
sa oma tulekuga veel oled viivitanud, me oled
sind ülistanud, ootanud sind kui niisugust, kes kõi-
gile head ja rõõmu toob.

Oma tulekuga aga purustad sa palju me kaa-
nist lootustest, kuid näitad meile tõe...

Ea. VI a.

Valbe ja iseseisev Eesti.

See rahvas, kes aegsasti nooruse jõudu
Viib isamaa altari peale,
Sel kõrgemas püüdens on südikat sõda
Ja rahvaste kooris saab heale.

Yanob Liiv.

„Eestit on täna de jure tunnistatud. Euroopa suur-
riigid tunnistavad iseseisva Eesti riigi olemasolu.”
Nii kõlas 27 jaanuaril (s. a.) suust suhu: nii rääki-
sid vanad ja nende rahvatand kordus palgil ilmus
puna; nii hõiskasid noored ja nende silmad sä-

tendentsid rõõmust. Rõõmsalt, teis elujõudu ja julgust, liikusid inimesed kindlamalt kui kunagi enne tulevikule silma vaadates. Nii sõbralikud olid nad, et olens tahtnud igaihele kätt tervitades vastu sirutada: „Nii, sõber, käsikäes kindlustame Eesti olevikku ja rajame tulevikku, tugeva ja elusa.“ Ysegi uulitsad näisid mulle olewat laiemad ja sirgemad, majad kõrgemad ja ilusamad, kuna puud pidid unustama talve ja pungadesse puhkema. Nii ilus näis mulle iseseisva Eesti riigi kevade olevat, et isegi loodus pidi talve unest ärkama ja rõõmustama ühes rahvusliku elunevõõrusega. Missuguse rõõmu ja isienda uhkusega vaatab küll iga eestlane selle sündmuse peale. See väike rahvas on elujõuline. Teras on midagi, mis teda koos hoidis, mis parteiliste tülide peale vaatamata sundis kaitsma ühiselt oma vabadust. Eestlased on olnud rahvustunne, mida ta ei ole kaotanud raske orjapõlve ajal, ehk küll võõrad on katsunud igas ülespoole tõusvas rõõmuna pojas kaotada armastust oma rahva vastu ja isegi põlgtust äratada oma suguvendade vastu. Jah, seda tegid sakslased. Ja pärast, kas ei tahtnud venelased meid venestada? Kuid umeti on

rahvas truues jäänud iseenesele. Ja nii, kui
võit käes, ei tohi me mitte seisatama jääda, vaid
ikka edasi. Vaba ja iseseisev Eesti jäägu igavesti
püsima!

Ka meie, noored, ka meie tahame oma jõudu
isamaa altariile tuua. Tahame püüda, et me kal-
lis raudmaa igavesti õitseks, kasvaks ja elaks.
Kõik tahame töötada isamaa kasuks ja teda
armastada. Tähtsal, ütlemata tähtsal ajal ela-
me meie.

— a. VI^s

palju sõnu aga tein
kuul...

Päev.

Drusilla Siimesson. VI^a

Olen elanud palju päevi. Oo, kui palju!

Miks valin just selle päeva? See päev pole ju niisu-
gune, mis seisaks üksikuna keset teisi, millist ei ole
olnud, ega tule, mis on üks ja võib olla viimne.
See päev oli harilik päev.

Hommik. Päike on vast vaevalt tõusnud, kui kuul-
dub läbi une midagi, midagi, mis laseb aimata
toonist, et aeg on tõusta. Ei mäleta, kas ülesajaja
oli ema või isa või mõlemad kornaga, aga oli iga-

tahes nii, nagu öeldakse, et käre oli rohkem kui villu. Kuidas muidu saada, meie pidada ikka üles tõusma. Olla juba söök laual, lehmaid lüpstud, vinatid pinnitud. Nad olks võinud oma kogu eluaja tööd üleslugeda, meid nad sel korral endid aitama ei olks saanud meelitada. Alguses oli ainult ümber kõige vastuseks, kas olks või öeldud, et täna heinamaale ei mindagi, et võib rahuga edasi magada. Mõne minuti pärast tulid vastuseks unised laused, küsimused: kas mitte pühapäev ei olla? miks pärast heinamaale minna? kas mitte ei saa pool tundigi enam magada? Teadsime, et see kõik on võimata. Kuid küsimus kohustab vastama; vastuse aegu võis veidi edasi magada, hääl korral undgi näha. Kannatust pidi vanemil olema, kuid ega see asi nii hull ei olnudgi: 5-10 minuti pärast olime jalgul. Hommikku õhk muretses selle eest, et vähe aja pärast liigagi virgõd olime. Isal tuli tihti keelda, sest muidu olks tüdrukud viakatid ölal võidu joonnud, ehk midagi muud sellesarnast ettevõtnud, mis aga vanal inimesel kole kardetavana näis.

Hõin oli jumalik sel hommikul: loodus, õhk ja inimesed heinamaal, kes olid niitnud öö lõbi. Nende öö algas

siis, kui algas kuum päev. Jumalik oli mu meeleolu ja mu sõnuta ülistuslaul kõigele, mis mu ümber, kõigele jumalikule, sest kõik oli jumalik sel hommikul. Ja siis algas niit. On vahest valus niita, on rohust rahju. On vahest mõnus surmata-niita. Seekord oli mõnus. Ja keset niitu mõtted, hüpplevad mõtted: üks siit, teine säält, üks teisest hüllem, üks teisest armsam.

Pääle keskhommiku kaarutasime eilast niitu, otsides uuse metoode, kuidas ritemine kaarutada. Oli nii mõnus ja hää jookses kaarutada. Lõunaks läksime koju. Milline meeleolu! Lõbus, vallatu meeleolu, tänan sind, et valdasid meid neil päevil, neil sinu sunnil naerurikkail päevil. Nõrkesime naerdes, meie, kes hooplesime oma jõuga. Oli nii hää naerda, sammudes üle heinamaade koju.

Selle asemel, et pääle lõuna paartundi puhata, ronisime vahetpidamata sarast lanna, lannast aeda karumarja põõsaste alla, säält tuppa. Otsisime jahedust, oli nii häbemata palav. Kogu talu rahvas puhkas, mõni lannas, mõni saras, mõni mujel. Meid ei tahtud kuhugi lasta, sest tõime kaasa endiga sosina, kilnid ja naeru.

Meid aeti igalt poolt ära, läksime isegi igalt poolt minema, ei olnud püsivust meis. Ainult aed oli jäänud meil päralt, sääl ei olnud teisi. Hõissa siis, vedasime aeda nagu tosina ümber mitmesugust ajavüidet: juturaamatuid, näsituid, paberit, pliatsid, köie, patju, tenke j.n.e. Ei tarvitanud midagi. Tuli korraga tarvidus teada, kassame renida iga aias oleva õunapuuta. Tuli ronida läbi rogu aia õunapuud. Resultaat jäi teadmata. Poole peal silmasime, et kurgid nästmatult olid vähe närbumud. Kuttu panged ja vesi. Endil oli nii häa, olnuks võimatu olnud näha, et mõnel on halb. Varsti said nästetud kurgid. Olime valmis nästma kaevu tühjaks, nästma rogu aia kaalika, kapstad, kartulid ja muud. Sarnane oli meeleolu! Kuid, kui pikk on siis öieti paar tundi!

Tähelepanematult oli tõusnud vahipeal tuul. Arvati, homme võida vihma tulla, tarvis olla veel heinamaale minna kuhja tegema.

Tegime kuhja. Milline tuul! Olen võimetu sens, et suruda teda sõnadesse. Koatsun! Oli vägev ja võimukas, tugev ja kõva; oli armuta ja halastamata: riskus näest mul nii mõnegi peotäie heinu, viis kaugele, kaugemale, ei tea kuhu. Ometi näersin järele heintele, tuul

oli curmas, võisin tema üle ainult naerda, ilmasni pahaneeda. Vähe on veel tuulist: ta oli vallatu ja kehm, häbemata ja meelitav; oli vinguv ja huluv, viisirikas ja laulev, oli veel paljugi muud. Võimatu on iseloomustada seda tuult, oli nii mitmest, mitmest kokku pantud. Mõnutesin karjudes vastu ja päri tuult: mõlemid pidi oli kena. Huidas ta võitles, et mitte lasta mu häält kaugele. Olime mõlemad, mina ja tuul, võimsad endi teades, võimetud üksteise vastu. Aga kuidas kandis ta mu häält kui huikusin päri tuult! Oo, see tuul, tunnen praegu praegu teda.

Tulime kõie kaudu õega maha, isa läks üles, et õpetada, lüüa nahi kokku. Hahi sai väike, oli vaevalt kümme väiklast saadu, aga vaatamata tuulest oli saanud kena ja vormikas. Ega ma seda muudu ei ütles, aga lugesin teda oma esimeseks kuhjaks (õde sõtkus); mis sest, et isa alaliselt alt õpetas ja peinast kokku löi.

Õhtu eel niitsime veidi. Lauldes läksime õhtule.

Sarnand hommikusele äratusele oli õhtune uinumine. Maja võis vast pool tundi vagune olla, välja võtte meie sosin, kui korraga kõvasti laulma pistime. Ah meie, meie, kes me iialgi ei kaalunud, meie, kes

me enne tegime ja pärast mõtlesime. Enne, kui isegi
aimasime mis tegime, arkasid teised, kuid minuti pä-
rast, kui vaquisers jäime, magasid endiselt.

Mõtted kaldusid unistus valda. Minus ehk siis,
kui isegi aru ei saanud, kas und näen või unistan,
kui unistus ehk sirutas näe unenäole, et sulada üht-
te, ühens suureks mitte-maiseks unistusunenäoks.

„Tütarlastele”

„Tytarlapsed! Mins olete teie senni ajakirjast eemal
hoidnud? kirjutage omist lemmik aineist. Sooge oma
osakond, tytarlaste osakond.” - nii lausus keegi Uudis-
maas № 2, III aastak., ja Uudismaa toimetus oli selle-
ga täiesti nõus. Ilmus Uudismaa № 3. Ohin suures
ärevuses teda läbi lehitsedes, otsisin „tütarlaste osakon-
da”. Ei leidnud, teda ei olnud. Oh neid tütarlapsi küll,
või nemed ei tee lahke nõuande järele.

Noh, miks te siis kõhelite? Olete seni keheldes kõr-
valt vaadanud, kartes kaastööga Uudismaa toime-
tusse ilmuda, arvates, et ei suuda targa poisslastega
sammu pidada, - siis võite nüüd julgesti kaastööd
viia ehk saata. Tarvis ainult juure lisada, et kaas-

töö „tütarlaste osakonda” tuleb asetada, seega oleks „osakond” asutat. Ja te võite omist lemmikaineist kirjutada, te ei tarvitse mõne aruande või muudsa novelli juures higistada. Asi on üsna labane. Kirjutage muu seas kas või riidemoodest, käsitööst ja lisage mustriid ka juure (tütarlaste „osakond” oleks siis pealegi veel ilustet). Kirjutage ometi, aga ärge liig palju kirjutage, ei mahu viimati „osakonda” ära sest ega teie osakond kuigi suur tohi olla. Ruumi on Uudismaas alati vähe, ja pealegi on poislastel palju tähtsat ilmutada. Tarvis on ju ülemaod linn noorsoole teada anda, mitu meetrit või centimeetrit iga Pannu ja Jannu Tartu noorte spordi võistlustel on hüpanud, j. n. e. Niisugused teated võtavad aga palju ruumi, ja kui neid pealinnast jomuyalt ka hakkab tulema, siis võib lugu õige täbaraks minna.

Ometi nüüd, kus teile lahkelt soovitati oma osakonda asutada, tehke seda; aga kirjutage vähe, targu ja mõistlikult, nagu see tütarlastele kohane on.

Leida Vadi. VI^a

Näitlejaks!

Mis on armsam unistus on võrd näitlejaks saada. Näitlejaks täis jõudu ja loomist...

Ja, näitlejaks... Kas pole kena, pole meelitan? Unustada ennast ja oma elu, elada võõra eluga, olgugi ainult silmapilguks. Unustada oma-minna- ja olla hoopis teine, võõras, kuid siiski nagu midagi lähist endisele-minnale-, elada teist elu, teiste tundmustega. Igapäevisest elust minna teise, mis täis elu, liikumise tuhinat. Kas pole kena?

Ka meie ajal leidub veel küllalt inimesi mõnesuguste eelarvamistega näitlejate kohta. Näitekunstis ei näe veel mitte kõik kunsti, vaid paljud lihtsalt tembutust. On see tembutus, kui näitleja sadandeid inimesi keerasa kisub, neid enese järel sunnib käima, sadandeid valkab; oma tahtmise järel näo naerma ehk värisema paneb, - on see tembutus? Kas ei ole selle näitleja hingel jumalik säde? Kas pole ta kunstnik?

Inimese hinge võib ainult kunstnik kujutada, ja ainult kunstnik võib teda vallata.

Tahaksin olla näitleja, andeline, võimus...

Kas saan? -

§. VII a

„Huu, Eesti gümneistikad“ kunsti teevad.

On käes see VI kl. vaimusünnitus.

„Huu kaanel üllatab ahastav „Teenueva“ murtu-
tiivadega, kui lastud vares. Vist ootab ta tulema seda
suurt ja hääd ja kõrget ja ilusat. Et „Teenueva“ ku-
jutet kostüümita, siis täidavad selle aset toredalt
tema murtud tiivad (ükski asi ei ole ilmas tarbeta).
No, ütlege veel, et noorus demoraliseerub!

„Journal“i nimi on „Eo“ (Miks pärast mitte „Kar-
tulisupp“ või „Parsud kapsad“ mis oleks olnud vasta-
vam sisule?) Kas Visnapuu Eo ja tema Alaea,
kes on astunud ka gümneistikaks ja Paulab õopi-
kuna? Alaea tahab vist näia Visnapuu jälgedes ka
keele poolest: „inimeste sear, sellen ean.“ See juhtub
vist ainult „sellen ean.“

Agi Reika võitleb ilu ja surma pääle saatana-
tega. Õieti halatsemisvääriline seisukord.

Ah, kole, hirmus... Pigemini oleks võinud võtta
vanast laulunaamatust laul: „Maailm on täis kõik
kuradid, kes tahavad meid neelda“ j. n. e.

Siis novell „Sajajalgne uss“ lõhnab mõne „Garten-
laube“ järele. Õenäolisim oleks, et plina, kui taht
armastust avaldati, mitte ära ei jooksnud, vaid sil-

mi mahe küües, pänastades ütles: „Sprechen Sie mit
meiner Mama.“

Luuletus „Talvel“ on täielin proosa.

Tõesti, kõrged ideaalid on ümberkukkumas, sest
Teie kivist südant ei liiguta isegi „sajajalgne uss“.

Aga kõigest hoolimata on jurnaal täis südant-
lõhestavat hädarisa: kellel on saetanad kallal,
kel ussid südames, keda ei lasta magada.

Khatsutanse isegi kooliõpetajaid kritiseeri, millest
tuleb aga sahariinilin kiituse laul.*)

Puudub originaalsus, ig-asugune omapärasus.

Ärge vesistage, olguigi, et olete „sellen ean.“

Luisse Kull. VI s.

*) Ümeline, et arvustaja „sahariinliku kiituse laulu
mõttest aru ei ole saanud.

Toimk. järelm.

Virjevastused: Ajola. „Laul kevadele” jääb välja.

H. Y. „Balti merel” ei ilmu.

Lull'i „Suine öö” ilmus järgmises numbris.

Võhik'u „Kontserdil” ja Ypse „Koidupuna” samuti.

Toimkond. N. Randsepp, L. Vadi, - VI⁹; M. Rannu, K. Lupsmaa,
VI⁸; L. Nugin, E. Oidermann, - VIe.

Väljaandja. E. W. K. J. Tütardaste Gümnaasiumi VI⁹ korr.
kella

Trimmond: N. Randsepp, R. Vardi, $\sqrt{19}$; M. Rannu
K. Engström, $\sqrt{16}$; L. Nugin, E. Oider-
mann, $\sqrt{17}$ e.

Välja undja: E. N. K. S. T. Gümnaasiumi $\sqrt{17}$ a b e
kl